

СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств України. Визначено фактори, що перешкоджають господарським суб'єктам запроваджувати інновації. Запропоновано шляхи до збільшення інноваційної активності в країні

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, економічне зростання, промислові підприємства

Abstract

The modern state of innovation activity of industrial enterprises of Ukraine is researched. The factors preventing economic entities from introducing innovations are identified. Proposed ways to increase innovation activity in the country

Key words: innovation activity, innovation, economic growth, industrial enterprises

Вступ

Сучасні умови інтенсивного розвитку новітніх технологій, вимагають їх активного запровадження на всіх ланках господарської діяльності. Адже інноваційний розвиток став найважливішим чинником світового економічного зростання. Розвиток країни можливий лише через активізацію інноваційних процесів, прискорення впровадження їх у виробництво передових технологій. Таким чином аналіз рівня інноваційної активності промислових підприємств є актуальним питанням сучасності.

Метою даної роботи є визначення стану інноваційного розвитку промислових підприємств України.

Результати дослідження

Інноваційна активність промислових підприємств вважається дієвим способом підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників, створення продукції, яка буде експортно-орієнтована. Досягнення цієї мети вимагає від держави мати достатній науково-технічний потенціал, ресурсні можливості та належні умови для інноваційного підприємництва в країні.

Активізація інноваційної діяльності на всіх рівнях є актуальною для економіки України і тільки інноваційний шлях розвитку забезпечить конкурентоспроможність продукції та підприємств завдяки постійному оновленню техніки й технологій, розширенню ринків збуту, ефективному використанню науково-технологічного потенціалу та стимулюванню його зростання [1].

Розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств України супроводжується негативними тенденціями. Адже у 2016 році інноваційною діяльністю в промисловості займалися 834 підприємства що на 52% менше ніж у 2012 році. Різне скорочення кількості інноваційно-активних підприємств відбулося у 2015 році. Однак після цього почалось поступове зростання даної категорії.

Найбільшу кількість коштів витрачалось на придбання машин, обладнання, програмного забезпечення. І саме даний показник істотно вплинув на зменшення загальної кількості досліджуваних підприємств. Зазвичай відсоток підприємств, які впроваджували даний вид інноваційної діяльності складав близько 10% , а у 2016 у порівнянні з 2015 він зріс на 3,5% та складав 13,3%.

За даний період стабільно здійснювались лише внутрішні НДР, при чому вага підприємств які їх використовували, у 2016 р. зросла на 3% у порівнянні з 2012р. Кількість промислових підприємств, які витрачали кошти на зовнішні НДР та придбання інших зовнішніх знань, зменшилась на 23,1% та 14,9% відповідно. Фінансування іншої інвестиційної діяльності теж знизилось, а саме на 27,7%.

Підвищення активності інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є однією з головних передумов стабільності та сталого розвитку економіки. Але водночас суб'єкти господарювання в умовах невизначеності стикаються з такими серйозними факторами, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності: нестача власних коштів, значні витрати на нововведення, недостатній рівень фінансової підтримки держави, високий економічний ризик, тривалий термін окупності інновацій. Крім цього, на інноваційний розвиток суттєво впливає недосконалість законодавчої бази, відсутність попиту на продукцію, нестача кваліфікованого персоналу, недостатній обсяг інформації про нові технології та ринки збуту [1].

Таблиця 1 – Динаміка інноваційної діяльності промислових підприємств за напрямками проведених інновацій за 2012-2016 рр. (складено на основі [2])

Інноваційна діяльність	2012		2013		2014		2015		2016		Зміна 2016 до 2012	
	Усього	% від загальної кількості промислових підприємств	Усього	% від загальної кількості промислових підприємств	Усього	% від загальної кількості промислових підприємств	Усього	% від загальної кількості промислових підприємств	Усього	% від заг. кількості промислових підприємств	Абсолютна	Відносна
Внутрішні НДР	214	2,1	215	2,1	189	1,9	151	3,2	232	5,2	18	8,41
Зовнішні НДР	134	1,3	114	1,1	94	0,9	70	1,5	103	2,3	-31	-23,13
Придбання машин, обладнання, програмного забезпечення	1096	10,9	1082	10,64	993	9,9	467	9,8	590	13,3	-506	-46,17
Придбання інших зовнішніх знань	87	0,9	85	0,8	83	0,8	32	0,7	74	1,72	-13	-14,94
Інші	509	5,0	593	5,8	583	5,4	210	4,4	368	8,3	-141	-27,70
Загальна кількість підприємств	1758	17,4	1715	16,8	1609	16,1	824	17,3	834	18,9	-924	-52,56

Стимулювання інноваційної активності повинно стати одним із завдань державної соціально-економічної політики [3].

Основними напрямками, які могли б забезпечити Україні вихід на світовий ринок за допомогою інновацій та покращити її внутрішнє становище, є: запровадження системи пільг для підприємств, які впроваджують інновації та реалізують інноваційну продукцію; встановлення системи прогресивного оподаткування для підприємств, які випускають застарілу та неконкурентоспроможну продукцію; відновлення роботи Державного інноваційного фонду; розроблення системи кредитного забезпечення; стимулювання іноземних інвестицій; формування ефективної нормативно-правової бази, яка стосується інноваційної та наукової діяльності; намагання переорієнтувати зовнішньоекономічну діяльність на високотехнологічний експорт [4-6].

Висновки

Таким чином, дослідивши питання інноваційного розвитку промислових підприємств України, можна зробити висновок, що держава не достатньо уваги приділяє даній проблемі. Адже через не забезпеченість зв'язку науки, технологій та виробництва, який мав би стимулювати розробку та впровадження інновацій, підприємства не можуть самостійно впроваджувати їх в достатній мірі.

Ключовим фактором, який зміг би забезпечити зростання інноваційної активності є здійснення змін у політиці фінансування та кредитування інноваційних процесів на промислових підприємствах країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тебенко В. М. Інноваційна діяльність промислових підприємств України / В. М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2015. - № 1. - С. 69-73.

2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Літовкіна О. О. Стимулювання інноваційної активності як передумова підвищення технологічного рівня регіональної економіки / О. О. Літовкіна // Молодий вчений. - 2015. - № 11. - С. 69-72.

4. Поплавський М. В. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної активності підприємств України на сучасному етапі / М. В. Поплавський // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка. - 2017. - Вип. 17. - С. 83-90.

5. Єпіфанова І. Ю. Внутрішні джерела активізації інноваційної діяльності / Єпіфанова І. Ю. // Процесне та соціально-компетентне управління інноваційним розвитком підприємницьких систем : монографія / за наук. ред. О.М. Полінкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – С. 174-183.

6. Єпіфанова І. Ю. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств // Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Цвик О. Г. // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – №4. –С. 5 – 8.

Гуменюк Вікторія Сергіївна – магістр, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: viktoria.hymenyuk@gmail.com

Науковий керівник: **Єпіфанова Ірина Юріївна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Viktoriia S. Humeniuk – Master of Management, Department Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : viktoria.hymenyuk@gmail.com

Supervisor **Iryna Yu. Yepifanova** – PhD in Economics, Associate Professor, Department of Finance and innovation management, Vinnytsia National Technical University